

KIK/37 TARLISKA GÓRNEJ RABY UTRZYMANIE RZEK GÓRSKICH

Wytyczne:

MOŻLIWE TECHNICZNE I BIOLOGIOCZNE INTERWENCJE W
UTRZYMANIU RZEK GÓRSKICH

PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY PRZEZ SZWAJCARIĘ W RAMACH SZWAJCARSKIEGO
PROGRAMU WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

REGIONALNY ZARZĄD
GOSPODARKI WODNEJ
W KRAKOWIE

2002 –
Podstawowy
podręcznik do
renaturyzacji rzek
o małej mocy
strumienia: *żeby
renaturyzować
rzekę trzeba ją
ponownie, tym
razem prawidłowo
uregulować.*

Jan Żelazo Zbigniew Popek

Podstawy renaturyzacji rzek

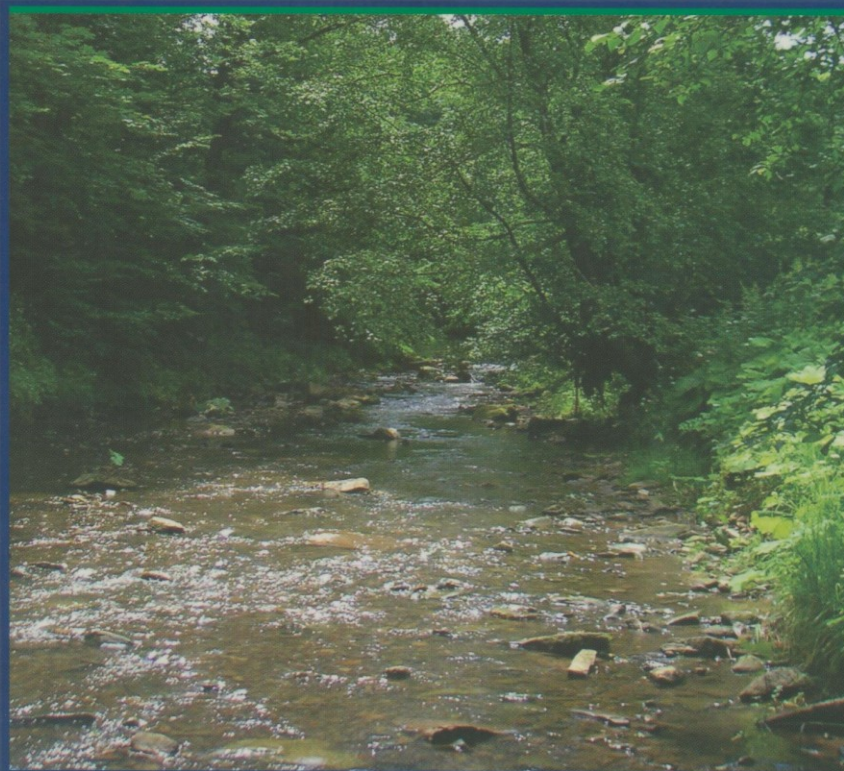

Wydawnictwo SGGW

2007 – rzeki
górskie, mające
wystarczającą moc
strumienia mogą
same przekształcać
się w kierunku
naturalnych;
wprowadzenie
koncepcji korytarza
swobodnej migracji
koryta oraz praktyk
w utrzymaniu
uregulowanych rzek
poprzez stosowanie
narzutów w rejonach
bystrzy i
erodowanych
brzegów wklęsłych.

Antoni Bojarski
Józef Jeleński
Marek Jelonek
Tadeusz Litewka
Bartłomiej Wyżga
Jacek Zalewski

Zasady dobrej praktyki w utrzymaniu rzek i potoków górskich

2011 - Zestawienie
wymagań wodnych
wszystkich siedlisk
chronionych Natura
2000 wraz z
omówieniem
sposobu ich
zapewnienia –
*wyjątkowo
przydatny w
zastosowaniach
praktycznych
podręcznik dla
osób bez
przygotowania
przyrodniczego*

DOBRE PRAKTYKI PLANOWANIA GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARACH CENNYCH PRZYRODNICZO

zalecenia dla powiązania procesów planowania gospodarowania wodami i ochrony
obszarów NATURA 2000

wykonane w ramach realizacji Projektu PL0494

Warunki zarządzania obszarem dorzecza i ochroną różnorodności biologicznej dla zapewnienia
zrównoważonego rozwoju obszarów cennych przyrodniczo na przykładzie zlewni Czarnej Orawy
stanowiącej część transgranicznego dorzecza Dunaju

Wsparcie udzielone przez Islandię,
Lichtenstein oraz Norwegię poprzez
dofinansowanie ze środków Mechanizmu
Finansowego Europejskiego Obszaru
Gospodarczego

Partner projektu:

Beneficjent projektu:

2011 – w rezultacie referatów:
„Wykorzystanie metod geomorfologii fluwialnej do planowania zabezpieczeń komunikacyjnych budowli liniowych przed powodzią w terenach górzystych” oraz „Kształtowanie rozwiązań wariantowych w ochronie przed powodzią w kontekście ochrony środowiska”

Możliwe techniczne i biologiczne interwencje w utrzymaniu naturalnych rzek górskich

2012 –
wytyczne
„...naturalnych
rzek
górskich”,
teraz „...**rzek
górskich**”

Założenia wytycznych:

1. Rzeka, szczególnie górską, tworzy się sama i jest elementem kształtującym nie tylko własne koryto, ale także dolinę.
2. Nie ma możliwości zaprojektowania i wybudowania naturalnej rzeki, bowiem powstaje ona podczas trwającej wiele lat interakcji przyrody nieożywionej i ożywionej.
3. Nie ma potrzeby „regulowania” lub „utrzymywania” rzeki płynącej w nieucywilizowanym otoczeniu. Dopiero wkraczanie zabudowy w dno doliny rzecznej powoduje potrzebę ochrony tejże przed naturalnymi procesami kształtującymi dolinę i koryto rzeki.
4. Budowle w korycie i na brzegach rzeki wymagają często zabezpieczenia przed działaniem wezbranej wody, co niekoniecznie musi przyjmować formę regulacji odcinka koryta rzeki. Niezbędne zabezpieczenia byłyby tańsze i bardziej adekwatne, gdyby dotyczyły wyłącznie budowli stanowiących obstrukcję biegu rzeki oraz tych budowli, które rzeka mogłaby uszkodzić.
5. Podejście polegające na monitorowaniu „obstrukcji” w przepływie rzeki i podejmowanie decyzji co do dalszej akcji ma wszelkie cechy prawidłowego podejścia do utrzymania rzeki górskiej i pozwala na etapowanie interwencji.

Układ wytycznych:

1. Omówienie strategicznych celów utrzymania wód górskich.
potrzeba – zakres stosowania – kryteria przyrodnicze – kryteria referencyjne
2. Zestaw parametrów pozwalających na diagnozowanie stanu rzeki.
3. Określenie metodyki monitorowania stanu rzeki górskiej.
4. Omówienie źródeł pozyskania informacji.
5. Omówienie przykładów zabiegów utrzymaniowych.
wcinające się cieki – rzeki roztokowe
6. Omówienie zakresu stosowania interwencji biologicznych.
gatunki obce – siedliska chronione – koryta uregulowane i obwałowane –
zadrzewienia na granicy obszaru swobodnej migracji koryta

Aktualny status dokumentu:

„Możliwe techniczne i biologiczne interwencje w utrzymaniu rzek górskich”

- 1. Dokument autorski, przeznaczony do szkoleń z zakresu utrzymania rzek górskich, finansowany w ramach Projektu KIK/37 Tarliska Górnej Raby przez Fundusz Szwajcarski i Stowarzyszenie Ab Ovo.**
- 2. Dokument opisujący zabiegi utrzymaniowe wykonywane w ramach Projektu KIK/37 Tarliska Górnej Raby, posiadające pozytywną opinię wydaną przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Krakowie do studium wykonalności tego Projektu wykonanego przez firmę Ove Arup & Partners Ltd.**
- 3. Dokument rozpowszechniany celem uzyskania jego szerokiego stosowania w praktyce, dla uzyskania uwag dotyczących jego wdrożenia, pod warunkiem powołania się na źródło.**
- 4. Dokument nie ma mocy obowiązującej – jest natomiast werbalizacją kompromisowego uzgodnienia interesów środowiskowych rozpatrywanych z perspektywy rzeki górskiej w stosunku do wszelkich innych interesów cywilizacyjnych.**
- 5. Aktualna możliwość stosowania dokumentu: jako propozycja uzgodnienia warunków prowadzenia robót, dostaw i usług dotyczących utrzymania rzek górskich, w całości lub we fragmentach.**

Przyszłość dokumentu:

„Możliwe techniczne i biologiczne interwencje w utrzymaniu rzek górskich”

- 1. Dokument autorski, wydany jako publikacja do dowolnego korzystania publicznego w roku 2016.**
- 2. Możliwość akceptacji dokumentu jako wytycznych (do roku 2016) przyjętych do stosowania przez określone środowiska: organizacje pozarządowe, zarządy gospodarki wodnej, zarządy melioracji, organy ochrony środowiska itp., o czym wspomnianoby w publikacji jw.**
- 3. Możliwość przyjęcia do stosowania jako wytycznych branżowych zatwierdzonych do stosowania przez właściwe urzędy centralne.**

Zakres stosowalności dokumentu:

„Możliwe techniczne i biologiczne interwencje w utrzymaniu rzek górskich”

1. Dokument nie może stanowić wytycznych utrzymania wód, gdyż dotyczy utrzymania rzek górskich, ale nie dotyczy utrzymania budowli regulacyjnych, hydrotechnicznych i innych znajdujących się w rzekach lub w ich otoczeniu.
Przewiduje natomiast potrzebę i określa sposób wykonania utrzymania rzeki w sąsiedztwie zabudowy powodującej uszkodzenie koryta rzeki.
2. Można stosować dokument jako wytyczne utrzymania rzek nizinnych, szczególnie takich, które choćby fragmentarycznie posiadają dno żwirowe.
Zakres stosowania równań równowagi cieków żwirodennych może nie mieć zastosowania do rzek nizinnych i niektórych rzek podgórskich, co nie uprawnia do ich stosowania w celu symulacji warunków równowagi takich cieków.
3. Autorzy opracowania sugerują, że dokument powinien mieć zastosowanie obligatoryjne dla cieków w obszarach chronionego krajobrazu i obszarów Natura 2000, oraz wszystkich koryt nieregulowanych. Stosowanie dokumentu dla koryt uregulowanych lub skanalizowanych powinno być rekomendowane.

Kryteria referencyjne jakości wód płynących PN-EN 14614:2008

PN-EN 14614:2008	4.6 Warunki referencyjne: reprezentujące stan całkowicie niezakłócony, pozbawiony oddziaływania ludzkiego, lub bliskie naturalnym, tylko z małymi oznakami zakłóceń.
4.6.2 charakter dna i brzegu	Brak jakichkolwiek sztucznych struktur w strumieniu i na brzegu, które w widoczny sposób zakłócają naturalne procesy hydromorfologiczne i/lub niezmieniony brzeg przez wszelkie tego typu struktury poza stanowiskiem; dno i brzegi są utworzone z naturalnych materiałów
4.6.3 zarys i profil rzeki	Zarys i profil rzeki nie są w widoczny sposób zmodyfikowane w wyniku działalności ludzkiej
4.6.4 możliwość rozlewania się i swoboda zmiany biegu	Brak jakichkolwiek zmian strukturalnych, które w widoczny sposób utrudniają przepływ wody między korytem i tarasem zalewowym lub w widoczny sposób zapobiegają przemieszczaniu się koryta rzecznego w poprzek tarasu zalewowego
4.6.5 swobodny przepływ	Brak jakichkolwiek przekształceń strukturalnych w strumieniu, które w widoczny sposób wpływają na naturalny ruch rumowiska, wody i organizmów
4.6.6 roślinność w strefie nadbrzeżnej	Obecność przyległej naturalnej roślinności, odpowiedniej dla typu i geograficznego położenia rzeki

2004

2012

2004

2012

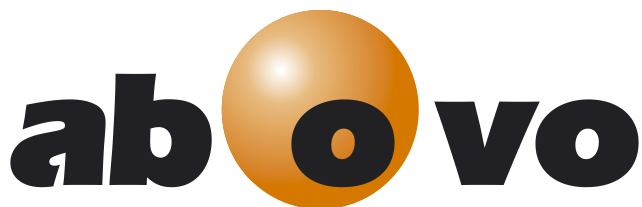

**Dziękujemy za uwagę.
Zapraszamy ponownie.**

PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY PRZEZ SZWAJCARIĘ W RAMACH SZWAJCARSKIEGO
PROGRAMU WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY PRZEZ STOWARZYSZENIE „AB OVO”

Stowarzyszenie Ab Ovo
30-418 Kraków, ul. Zakopiańska 58
www.tarliskagornejraby.pl

**REGIONALNY ZARZĄD
GOSPODARKI WODNEJ
W KRAKOWIE**